

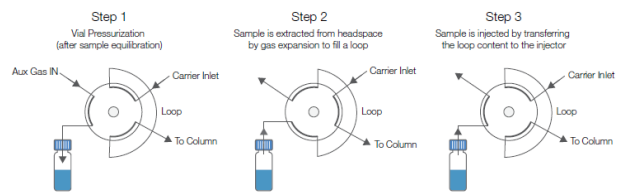

การหาปริมาณอะซิโตนด้วยเทคนิคแก๊สโครมาโตกราฟี ในงานอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

ผู้จัดทำ : วรณิกา พานนท์

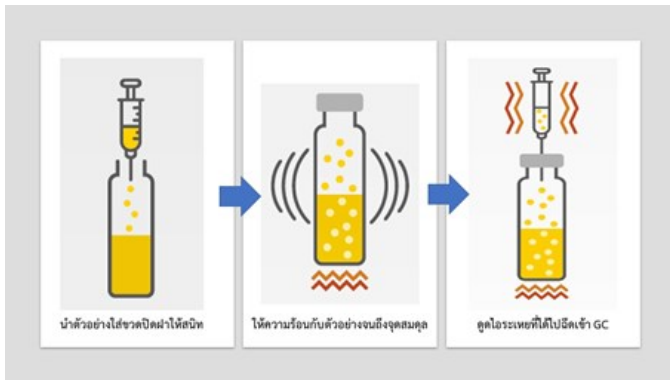
บทนำ

อะซิโตน (Acetone) เป็นสารเคมีที่มีลักษณะเป็นของเหลวไวไฟและระเหยกลายเป็นไอได้ง่าย สามารถสกัดได้จากธรรมชาติ และสังเคราะห์ขึ้นได้ อะซิโตนมักจะถูกนำมาใช้เป็นตัวทำละลายในอุตสาหกรรมการผลิตต่างๆ รวมถึงเคมีภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือน เช่น น้ำยาล้างเล็บ น้ำยาทำความสะอาด เป็นต้น สำหรับผู้ปฏิบัติงานที่ต้องสัมผัสอะซิโตนเป็นเวลานานอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพ อะซิโตนจะออกฤทธิ์กดระบบประสาท และก่อความระคายเคืองกับผิวหนัง ดวงตา หรือทางเดินหายใจได้อีกด้วย ดังนั้นผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ที่มีอาชีพที่ต้องสัมผัสกับอะซิโตน จะต้องมีการประเมินความเสี่ยงหลังปฏิบัติงานโดยการตรวจปัสสาวะ เทคนิคที่นำมาวิเคราะห์ได้แก่ เทคนิคแก๊สโครมาโตกราฟีร่วมกับเทคนิคเฮดสเปซ

รูปที่ 2 แสดงเครื่องแก๊สโครมาโตกราฟีและวาล์วสำหรับฉีดตัวอย่าง

เทคนิค Headspace

รูปที่ 1 แสดงขั้นตอนการสกัดตัวอย่างด้วยเทคนิคเฮดสเปซ

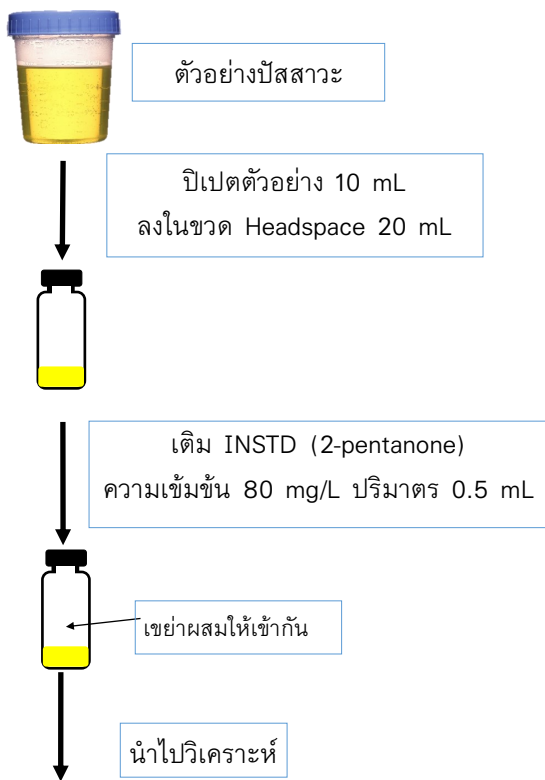
การสกัดตัวอย่างด้วยเทคนิคเฮดสเปซ (Headspace) เป็นเทคนิคการเตรียมตัวอย่าง ที่นิยมใช้สำหรับการวิเคราะห์ตัวทำละลาย โดยขั้นตอนการทำงานเริ่มจากนำตัวอย่างใส่ในขวดปิดสนิท แล้วให้ความร้อนกับตัวอย่างเพื่อให้สารผสมที่ต้องการ ระเหยออกจากตัวอย่าง จากนั้นจึงนำไอระเหยของสารที่สนใจเข้าสู่เครื่องแก๊สโครมาโตกราฟี เพื่อแยกและวิเคราะห์ถัดไปวิธีการนี้ช่วยลดขั้นตอนการเตรียมตัวอย่าง ลดการใช้สารละลายในการสกัด และลดสารละลายของเสียทำให้สามารถทำได้รวดเร็วและไม่ยุ่งยาก

เครื่องแก๊สโครมาโตกราฟี พร้อมเครื่องฉีดสารตัวอย่างอัตโนมัติชนิดเฮดสเปซรุ่น TriPlus 500 ที่ออกแบบมาให้เครื่องสามารถวิเคราะห์ซ้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเทคโนโลยีการควบคุมระบบความดันอัตโนมัติ และระบบวาล์วปิดเปิดที่ช่วยลดการปนเปื้อนที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการวิเคราะห์ได้ อีกทั้งยังมีระบบทำความสะอาดระหว่างทำการวิเคราะห์ช่วยลดปัญหา Carryover ทำให้ผู้ใช้งานมั่นใจในการวิเคราะห์ ไม่ว่าจะตัวอย่างจำนวนมากหรือน้อยแค่ไหนเครื่องก็สามารถรองรับการทำงานได้อย่างดีเยี่ยม

การเก็บตัวอย่าง

1. เก็บตัวอย่างปัสสาวะจากผู้ปฏิบัติงานใส่ขวดตัวอย่างขนาด 125 มิลลิลิตร ก่อนเริ่มปฏิบัติงาน 1 ชม และหลังปฏิบัติงาน 1 ชม
*หมายเหตุ: เก็บตัวอย่างในบริเวณที่สะอาดห่างจากแหล่งที่มาของอะซิโตนและอยู่ภายใต้สภาวะที่ถูกสุขอนามัย
2. เทตัวอย่างใส่ขวดสีชา ปิดฝาให้แน่นเก็บในที่เย็น
3. เก็บรวบรวมปัสสาวะจากผู้ที่ไม่ได้สัมผัส (Pooled urine) เพื่อใช้ในการควบคุม เก็บในที่เย็น
4. นำตัวอย่างส่งวิเคราะห์ที่ห้องปฏิบัติการ โดยมีการควบคุมอุณหภูมิระหว่างการขนส่ง เมื่อถึงห้องปฏิบัติการเก็บตัวอย่างในตู้เย็นทันที

การเตรียมตัวอย่าง

รูปที่ 3 วิเคราะห์ด้วยเครื่อง GC-FID Triplus 500

การเตรียมสารมาตรฐาน และการควบคุมคุณภาพ

1. เตรียมสารมาตรฐานอะซีโตน 6 ความเข้มข้น (2-50 mg/L)
2. ปิเปตสารมาตรฐานแต่ละความเข้มข้น 1 mL ปรับปริมาตรด้วย pooled urine ให้ครบ 10 mL
3. นำสารในข้อ 2 ใส่ลงในขวด Headspace 20 mL เติม INSTD 0.5 mL ปิดฝาให้สนิทนำไปวิเคราะห์
4. เตรียมตัวอย่างการควบคุมคุณภาพ (QC) อย่างน้อย 2 ระดับความเข้มข้น ใช้ควบคุมการวิเคราะห์

เครื่องมือและวิธีการวิเคราะห์

Trace 1300 Gas Chromatograph

Temperature	180(°C)
Injection Mode	Split
Split ratio	40
Purge Flow	5 mL/min
Carrier Gas, Mode	He, constant flow, 1.5(mL/min)
Column	TG-624 30 m × 0.25 mm i.d. × 0.25 μm
Oven Temperature	40°C(2 min) 15°C/min,100(1 min)
Runtime	8 min

Detector FID

Temperature	250(°C)
Air Flow	350(mL/min)
H ₂ Flow	35(mL/min)
N ₂ Flow	40(mL/min)
Acquisition Rate	10(Hz)

Triplus 500 Headspace

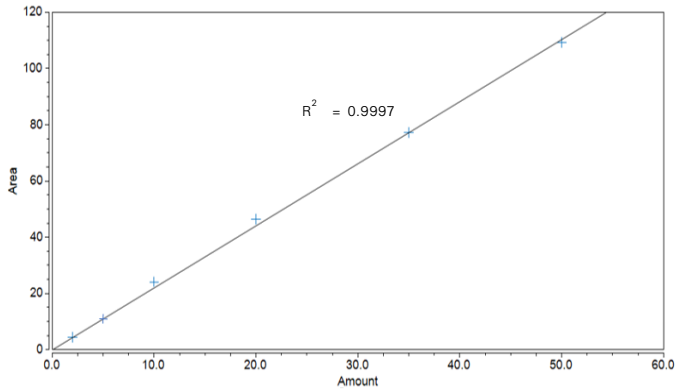
Temperature and Pressure Settings

Oven control	70 °C
Manifold control	70 °C
Transfer line control	70 °C
Vial equilibration time	10 min
Pressurization mode	Pressure
Auxiliary pressure	100 kPa
Pressure equilibration time	0.20 min

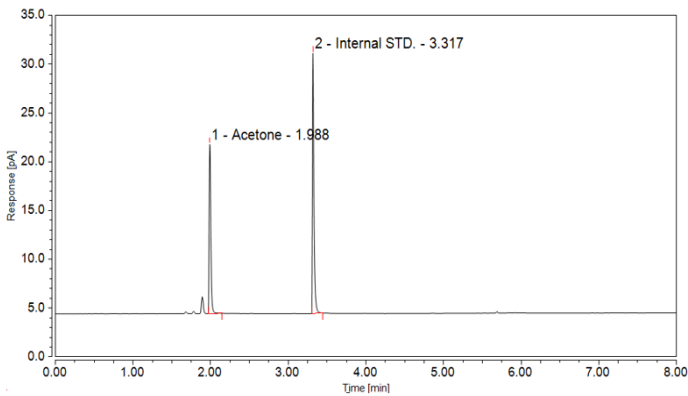
Loop and Injection Settings

Loop fill mode	Pressure
Loop Pressure	50 kPa
Loop equilibration time	0.20 min
Injection time	0.50 min
Purge time offset	5 min
Purge flow	50 mL/min

ผลการวิเคราะห์

รูปที่ 4 เส้นกราฟมาตรฐานของอะซิโตน

รูปที่ 5 โครมาโตแกรมของอะซิโตน และ 2-pentanone (ISTD)

ความเข้มข้นอะซิโตน (mg/L)	Retention Time		Cal. mg/L
	Acetone	ISTD	
(STD) 2	1.99	3.31	2.02
(STD) 5	1.99	3.31	3.44
(STD) 10	1.99	3.31	10.97
(STD) 20	1.99	3.31	21.02
(STD) 35	1.98	3.31	34.97
(STD) 50	1.98	3.31	49.57
(QC) 25	1.98	3.31	25.89
(QC) 25	1.98	3.31	25.49
(QC) 60	1.98	3.31	61.68
(QC) 60	1.98	3.31	62.50

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ปริมาณอะซิโตนโดยการ Spiked สารมาตรฐานใน Pooled urine

สรุปผลการวิเคราะห์

เทคนิคแก๊สโครมาโตกราฟีพร้อมตัวตรวจวัดชนิดเปลวไอออนไนเซชัน (Flame ionization detector, FID) ร่วมกับการเตรียมตัวอย่างด้วยเทคนิคเฮดสเปซสำหรับการวิเคราะห์หาปริมาณอะซิโตนในปัสสาวะ เพื่อประเมินความเสี่ยงหลังปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานสามารถทำได้ง่ายโดยไม่ต้องมีการสกัดตัวอย่างเป็นการลดขั้นตอนการเตรียมตัวอย่างลง และช่วยลดการสัมผัสตัวอย่างของผู้วิเคราะห์อีกด้วย สำหรับกรณีที่ต้องการพัฒนาวิธีวิเคราะห์ที่ครอบคลุมสารละลายอินทรีย์อื่นๆ สามารถนำเทคนิคนี้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมได้ อีกทั้งหากเปลี่ยนตัวตรวจวัดเป็นแมสสเปกโตรมิเตอร์ (Mass Spectrometer, MS) ก็จะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการวิเคราะห์สารที่เป็น non-target compound ได้อีกด้วย

ติดตามแอปพลิเคชันอื่น ๆ ได้ที่ <https://www.scispec.co.th>

บริษัท ชายนี สเปค จำกัด
10 กาญจนภิเษก ซอย 0010 แยกสอง
เขตบางแค กทม. 10160
โทร 02-454-8533

/scispec

@scispec

ThermoFisher
SCIENTIFIC